

EESTI LINNADE LIIDU TEGEVUSPERIOODI 2014–2017 ARUANNE

SISSEJUHATUS

Eesti Linnade Liit on kohaliku omavalitsuse üksuste vabatahtlik üleriigiline liit, mille eesmärk on ühistegevuse kaudu kohaliku omavalitsuse üldisele arengule kaasaaitamine, oma liikmete esindamine ja nende ühiste huvide kaitsmine, samuti liikmete koostöö edendamine ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

Eesti Linnade Liit (ELL) asutati 19. septembril 1920. aastal. Tema tegevus taastati 30. mail 1990. aastal.

Eesti Linnade Liidu ülesanneteks on kaasa aidata omavalitsusliku haldussüsteemi arendamisele ja tugevdamisele demokraatia ning võimu detsentraliseerimise põhimõtete alusel, lähtudes elanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades kohaliku omavalitsuse üksuste arengu iseärasusi, korraldada ja edendada kohaliku omavalitsuse üksuste ja maakondlike omavalitsusliitude vahelist koostööd ja ühistegevust.

Liidu liikmeks võivad olla kohaliku omavalitsuse üksused. Liidu liige ei või olla samaaegselt teise üleriigilise kohaliku omavalitsuse üksuste liidu liige.

Liidu kõrgeim organ on liikmete esindajate üldkoosolek – Linnade Päev, mille kutsub kokku juhatus vähemalt kord kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste vahelisel perioodil. Liidu liige nimetab oma esindaja Linnade Päevale kohaliku omavalitsuse volikogu volituste tähtjaks elanike arvu alusel. 2013. aastal toimunud kohalike valimiste järgne Linnade Liidu üldkoosolek toimus 27.02.2014. Aastatel 2015-2016. Linnade Päeva kokku ei kutsutud.

Linnade Päeva toimumiste vahelisel perioodil täidab Linnade Päeva ülesandeid volinike koosolek – liidu volikogu koosolek. Liidu liige nimetab oma esindaja liidu volikogusse (edaspidi liidu volikogu liige) kohaliku omavalitsuse volikogu volituste tähtjaks elanike arvu alusel.

Liitu juhib ja esindab volikogu poolt valitud 7 liikmeline juhatus. Liidu täitev-korraldavat tegevust ja jooksvat asjaajamist korraldab Eesti Linnade Liidu büroo, mida juhib tegevdirektor.

1. LIIKMESKOND JA TEGEVUSE RAHASTAMINE

Liitu kuululus 2014. aasta 1. jaanuari seisuga 46 kohaliku omavalitsuse üksust –28 linna, 16 valda ja 1 alev.

01. jaanuari seisuga 2017 kuulus liitu 43 liiget – 27 linna, 15 valda ja 1 alev.

1. jaanuari 2017.a. seisuga elas Eesti Linnade Liidu liikmete haldusterritooriumidel rahvastikuregistri andmeil 894 557 elanikku, mis moodustab 66,1 % Eesti elanikkonnast.

Eesti Linnade Liidu liikmete loetelu 2014 – 2017 on toodud lisas 1.

Liidu tegevuse rahastamine

Eesti Linnade Liidu eelarve tulud võib jagada järgmiselt:

- Liikmemaksud
- Sihtfinantseerimine (eraldised riigieelarvest)
- Muud tulud (finantstulud ja tulu majandustegevusest)

Tulude struktuuri iseloomustab alljärgnev tabel.

	2016.a. tegelik- €	2017.a. eelarves -€	2017 osakaal
Liikmemaksud	432 033	464 150	81%
Riigieelarveline eraldis	125 464	106 022	18%
Muud tulud	6 050	5 012	1%
KOKKU	563 547	575 184	100%

Eesti Linnade Liidu käesoleval ajal kehtiv liikmemaksu suuruse arvestamise põhimõtte kehtestati 23. novembril 2000.a. Tartus toimunud Linnade Päeva otsusega. Selle kohaselt aastane liikmemaksu suurus määratakse eurodes arvestusega 1,3 ‰ kavandatavale eelarveaastale eelnenud üleelmisel aastal liidu liikme eelarvesse laekunud üksikisiku tulumaksu ja tasandusfondi summalt, kuid mitte rohkem kui 10% üle-eelmise aasta liikmemaksu summa ja mitte vähem kui eelmise aasta liikmemaksu summa.

Kuni 2009. aastani arvestati liikmemaks vastavalt valemile. Tulenevalt 2008. aastal alanud majanduskriisist on ELL juhatus ja volikogu pidanud alates 2009. aastast oluliseks arvestada madalamat liikmemaksu ülemmäära piiri. Alates 2013. aastast on igaks aastaks määratud liikmemaks arvestusega 1,3 ‰ üleelmisel aastal liidu liikme eelarvesse laekunud üksikisiku tulumaksu ja tasandusfondi summalt, kuid mitte rohkem kui 6 ‰ üle-eelmise aasta liikmemaksu summa ja mitte vähem kui eelmise aasta liikmemaksu summa.

Sihtfinantseerimine on peamiselt igal aastal riigieelarvega Siseministeeriumile, alates 2016. aastast Rahandusministeeriumile kavandatav eraldis, mis on ette nähtud üleriigilistele omavalitsusliitudele kohaliku omavalitsuse üksuste Euroopa institutsioonides ja rahvusvahelistes organisatsioonides esindamiseks, omavalitsusliitude Euroopa Liidu esinduse ülalpidamiseks ja vastavate tegevuste arendamiseks. 2017. aastal oli selle suurus 106 022 eurot, mis jagunes Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu vahel.

Kuludest on suurimad tööjõukulud, mis moodustasid 2016. aastal kogukuludest 65 %. Liidu 2017. aasta eelarves on tööjõukulude osakaal 57 %.

2. LIIKMETE HUVIDE KAITSE

27. veebruaril 2014.a. toimunud Linnade Päeval kinnitati Eesti Linnade Liidu tegevussuunad aastateks 2014-2017. Selles on püstitatud eesmärk - kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel.

Tegevussuunad on kättesaadaval

http://ell.ee/wp-content/uploads/2015/03/ELL_Tegevussuunad_2014-2017.pdf

Tegevussuundade kohaselt oli 2014-2017 liidu tegevuses põhirõhk järgmistel valdkondadel ja tegevustel:

- Omavalitsuspoliitika ja omavalitsussüsteemi areng:
 - Kohalike omavalitsuste ühishuvide teadvustamine, esindamine ja kaitsmine lähtudes Euroopa kohaliku omavalitsuse harta väärtustest ja põhimõtetest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest.
 - ✓ Omavalitsuspoliitika programmilisuse taotlemine.
 - ✓ Taotleda omavalitsuspoliitika põhimõtete ja suundade avamist erakondade programmides ja valimisplatvormides; valitsusliidu programmis; riigi strateegia-dokumentides ja tegevuskavades.
 - ✓ Kohalike omavalitsuste osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel alternatiivina senisele ressursi ja otsustusõiguse tsentraliseerimise suunale.
- Kohalikele omavalitsustele stabiilse tulubaasi tagamine:
 - ✓ Läbirääkimistel Vabariigi Valitsusdelegatsiooniga kohalikele võimuorganitele riikliku majanduspoliitika raames piisavate rahaliste vahendite taotlemine.
 - ✓ Taotleda Euroopa Liidu uue eelarveperioodi 2014-2020 vahendite kavandamisel kohalike omavalitsuste ja maakondade arenguvajaduste ja ettepanekutega arvestamist.
- Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse:
 - Tagada kohalike omavalitsuste järjepidev osaluse võimalus riigi õigusloomes, mille protsessis lähtutaks Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõttest ja väärtusest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest.
- Osalemine Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu institutsioonides ning koostöö teiste riikide kohalike omavalitsuste organisatsioonidega.

Liidu liikmete huvide esindamine toimub mitmesugustes vormides. Eesti Linnade Liidu esindajad on kaasatud kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate olulisemate õigusaktide eelnõude kontseptsioonide aruteludele ja mitmesugustesse tööruhmadesse (rahanduse- ja maksupoliitika töörühm; hariduse ja noorsoovaldkonna töörühm; töö-, sotsiaal- ja tervise töörühm; transpordi ja teede töörühm; IKT töörühm; kultuuri- ja spordivaldkonna töörühm; keskkonna ja maaküsimuste töörühm).

Igal aastal RES-i ja riigieelarve eelnõude koostamise käigus toimuvad läbirääkimised Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsioonide vahel (vt osa 5)

2.1 TEGEVUSSUUNDADES ANTUD ÜLESANNETE TÄITMINE

Eesti Linnade Liidu tegevussuundades 2014-2017 toodud ülesannete täitmise osas võib välja tuua järgmist:

Omavalitsuspoliitika ja omavalitsussüsteemi areng

- 11. märtsi 2014.a juhatuse koosolekul kiideti heaks ELL poolsed ettepanekud kõigile Riigikogus esindatud erakondadele valitsusliidu läbirääkimisteks kohaliku

omavalitsussüsteemi arendamise ja stabiilse tulubaasi tagamise osas (tagasi astus Andrus Ansipi valitsus).

- 10. veebruari 2015.a. juhatuse koosolekul kiideti heaks ELL poolsed ettepanekud kõikidele erakondadele valitsusliidu läbirääkimisteks. Ettepaneku hulka kuulusid taotlused nii kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamiseks ühiskonnaelu juhtimisel kui ka korraldamisel, kohalike omavalitsuste poolt osutatavate avalike teenuste kättesaadavuse parandamine ja kvaliteedi tõstmine kui ka seadustele põhineva tulubaasi kindlustamine, mis tagaks kohalikule omavalitsusele seaduste alusel pandud ülesannete täitmiseks vajaliku tulubaasi ning omavalitsuste jätkusuutliku arengu (1.03.2015.a. Riigikogu valimised).

- Osalemine riiklikult tähtsa küsimuse arutelu ettevalmistamisel Riigikogus hariduse rahastamise küsimuses (07.04.2016).

- ELL esindajate osalemine Riigikogu komisjonides kohaliku omavalitsuse ülesandeid ja finantseerimist puudutavate seaduseelnõude aruteludel. Näiteks osaleti Riigikogu komisjonides Hädaolukorra seaduse eelnõu, Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse, Noorsootöö seaduse, Eesti Vabariigi haridusseaduse ja huvikooli seaduse muutmise seaduse, Jäätmeseaduse ja keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse, maapõuseaduse, Maamaksuseaduse muutmise seaduse, Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse muutmise seaduse, Planeerimisseaduse jne aruteludel.

Ka on osaletud Riigikogu komisjonides mitmesuguste muude küsimuste aruteludel nagu pakendiaktsiisiga seonduv; spordivaldkonnas makstavad stipendiumid ja nende maksustamine; maareformi läbiviimisega seonduvad küsimused, kaugkütte hinna regulatsiooniga seonduvad küsimused jne.

ELL esindaja osaleb ka Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni istungitel, kus arutatakse kohalike omavalitsustega seonduvat.

- ELL teeb koostööd teiste erialaliitudega. Riigisiselt olid aruandeperioodil olulisel kohal kontaktid Eesti Haridustöötajate Liidu, Õpetajate Liidu, Lasteaednike Liidu, samuti Vee-ettevõtete Liidu ning paljude teiste koostööpartnerite esindustega.

Kohalikele omavalitsustele stabiilse tulubaasi tagamine

- Igaaastaselt ELL ja Omavalitsusliitude Koostöökogu ettepanekute ettevalmistamine eelarveläbirääkimisteks Valitsuskomisjoniga RES-i ja vastava aasta riigieelarve eelnõude osas. (vt osa 5)

Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse

- Kohalike omavalituste huvide õiguslik kaitse toimub eeskätt eelnõude infosüsteemi (EIS) vahendusel ning on olulise tähtsusega järjepidev protsess. Linnade Liit, toetudes oma liikmetele, osaleb selles aktiivselt igal aastal. Kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate eelnõude osas konsulteeritakse liidu liikmetega ja vajadusel esitatakse motiveeritud muudatusettepanekud või vastulaused, kui eelnõu riivab omavalitsuse huve.

▪ Eesti Linnade Liit on eelnõude kooskõlastajana:

- 2014 aastal vaadanud läbi 139 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 35 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 23 eelnõud.

- 2015 aastal vaadanud läbi 124 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 40 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 19 eelnõud.

- 2016 aastal vaadanud läbi 93 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 41 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 11 eelnõud.
- 2017. aastal vaadanud läbi 104 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 34 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 9 eelnõud.

- Eesti Linnade Liidu esindajad on kaasatud samuti kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate olulisemate õigusaktide eelnõude kontseptsioonide aruteludele ja töörühmadesse ning infovahetuse partnerpäevadele. Samuti osalevad ELL esindajad vajadusel Riigikogu komisjonides õigusaktide eelnõude menetlemise protsessis.

Osalemine Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu institutsioonides ning koostöö teiste riikide kohalike omavalitsuste organisatsioonidega.

- Eesti Linnade Liidu esindajad osalevad Euroopa Liidu Regioonide Komitee (CdR) töös. Alates 2015-2020 mandaadiperioodist kuulub Eestile Regioonide Komitees 6+6 kohta. Eesti liikmete (6+6) kohad jagunevad: 3 põhiliikme kohta Eesti Linnade Liidule + 3 asendusliiget ja 3 põhiliikme kohta Eesti Maaomavalitsuste Liidule.

2016. aastal koostasid komitee nimel raporti kaks ELL-st delegatsiooni valitud liiget: 11.02.2016 a. kiitis CdR heaks Randel Länts'i (Viljandi Linnavolikogu liige) koostatud raporti „Innovatsioon ja maapiirkondade majanduse ajakohastamine”. 07.04.2016 a. kiitis CdR heaks Andres Jaadla (Rakvere Linnavolikogu liige) raporti - EL Regioonide Komitee perspektiivarvamus teemal "ELi keskkonnaõigus: aruandluse ja nõuetelevastavuse parandamine"

11.10.2017 a kiitis CdR heaks Rakvere Linnavolikogu liikme Andres Jaadla koostaud arvamuse "Euroopa kosmosestrateegia".

Seoses Eesti eesistumisega toimus Tallinnas 2017. aastal kaks CdR kohtumist, mille mõlema korraldamisse oli kaasatud ELL büroo:

3.-4. juuli CdR ENVE komisjoni 14. koosolek ja konverents „Puhta energia meetmed linnade ja piirkondade keskkonnahoidlikuks muutmiseks: energialiit ja kohalik/piirkondlik kestlik areng“

31. aug. - 1. sept. CdR juhatuse koosolek ja arutelu teemal „Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused – digilahenduste kaudu toimuva avaliku sektori innovatsiooni peamised edendajad“.

Nende kohtumiste ettevalmistamiseks oli Tallinnas kaks korda visiidil (20. jaan. ja 10. veebr.) komitee president Markku Markkula.

Rõhutamaks oma sisulist koostööd eesistumise perioodil EL Regioonide Komiteega, paluvad eesistujariigid komiteel koostada arvamusi (Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi konsulteerimistaotlus). Eesti esitas 4 taotlust. Taotluse ettevalmistamiseks aitas kõigekülgsel infovahetusega kaasa ja andis omapoolse panuse Eesti delegatsioon.

30. nov. toimus Brüsselis Eesti delegatsiooni esimehe ja komitee presidendi ühine vastuvõtt.

Ülevaade Regioonide Komitee pressiteadete kohta on kättesaadaval järgmise lingi kaudu:

<http://portaal.ell.ee/14353>

- Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress (CLRAE) koostas kolmanda raporti kohaliku demokraatia olukorrast Eestis (varasemad aastatest 2000 ja 2010),

Kongress kiitis selle heaks 29. märts 2017. 2016 a. septembris eelnes raporti koostamisele Kongressi raportööride ja eksperdi visiit Eestisse.

- Eesti Linnade Liidu esindajad osalevad Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) Poliitika Komitee, Direktorite ja peasekretäride töögrupis, partnerluse fookusgrupis, ressursside efektiivsuse ja keskkonna töögrupis, ühtekuuluvuse ja territoriaalpoliitika töögrupis, soolise võrdsuse alalises komitees, teenuste kontsessiooni fookusgrupis, koostöö platvormis UCLG Euroopa, töögrupis kriisimõjud KOV-le ja arengukoostöö projektis PLATFORMA, mille raames osaleti EL ja Aafrika kohalike omavalitsuste tippkohtumisel.
- ELL esindajad olid kaasatud rahvusvahelistele kliimaläbirääkimistele COP 21, COP 22 ja COP 23 Eesti delegatsiooni liikmetena. 2017. a osalesid Eesti kohalike omavalitsuste esindajad COP 23-l ka Regioonide Komitee delegatsioonis (Andres Jaadla, Regioonide Komitee ENVE komisjoni liige) ning CEMR delegatsioonis (Kalev Härk, Valga linnaepea).
- ELL osales OECD poolt eesti keskkonnatoime ülevaate ettevalmistamise protsessis (OECD missioon Tallinnas 18.-22.01.2016).
- ELL osales regulaarselt Läänemere Riikide Sub-regioonide koostöö organisatsiooni (BSSSC) juhatuse ja Läänemere Linnade Liidu (UBC) töös aidates sellega kaasa Läänemere regiooni arengule. Läänemere Linnade Liitu kuulus Eestist 16 linna. Täitevkoogus esindas Eestit Elva ja asepresidendina Taavi Aas ning Viljandi linnaepea Ando Kiviberg.
- ELL esindaja kuulub Ühinenud Linnade ja Kohalike Omavalitsuste Organisatsiooni (UCLG) Maailmanõukogusse ja UCLG Täitevbürosse. Regulaarselt osaleti UCLG Euroopa töögrupis.
- ELL omab kehtivat koostöö lepingut Soome Omavalitsuste Liiduga (Kuntaliitto), teeb koostööd Rootsi Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Liiduga (SALA), Hiina Rahvavabariigi Välismaaga Sidemete Arendamise Ühinguga (CPAFFC), teostas ühisprojekte Läti Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Liiduga (LALRG) ja Leedu Omavalitsuste Liiduga (ALAL) ning teostab konsultatiivnõupidamisi Norra Omavalitsuste Liiduga (KS).
- ELL esindajat osalevad Euroopa Liidu Läänemerepiirkonna programmi 2014-2020 ja URBACT seirekomitees.

3. EESTI LINNADE LIIDU VOLIKOGU TEGEVUS

Linnade Päeva toimumiste vahelisel perioodil täidab Linnade Päeva ülesandeid liidu kõiki liikmeid esindav volikogu. Liidu volikogu pädevuses on liidu tegevussuundade elluviimise ja põhikirjaliste eesmärkide saavutamise korraldamine, aasta tegevuskava kinnitamine, omavalitsuspoliitiliste küsimuste otsustamine ja liidu tegevuse muude küsimuste otsustamine.

Perioodil 2014-2017 toimus 14 volikogu koosolekut kokku 99 päevakorrapunktiga, milledest võiks lühidalt välja tuua järgmised:

- Ülevaated tulude laekumisest KOV-le.
- Aadressiandmete korrastamiseks tehtud tööde kulude katmiseks eraldatud vahendite kasutamisest.
- ELL seisukohad RES ja riigieelarvetega seonduvateks läbirääkimisteks.
- VV 6. veebruari 2015. a määruse nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord” muutmine eelnõu (+ huvihariduse ja huvitegevuse toetus; + koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus).

- Kohalike teede hooldus.
- Kohalike omavalitsuste ülesannete analüüsi algamine.
- Kohaliku halduse reformi protsessi osas kujunenud seisukohtadest ja suundadest (koosolekul osales ettekandega Arto Aas, riigihalduse minister).
- Kohanimekorraldusest, sh tagasiside bussipeatuste nimede muutmise ettepanekust.
- Informatsioonid haldusreformi ekspertkomisjoni tööst.
- Sotsiaalhoolekande seaduse tõlgendamisest toimetulekutoetuse määramisel.
- Uue haridusseaduse eelnõu väljatöötamisest.
- Ettepanekud Riigikogule Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu (140 SE) osas.
- Ettepanekud Riigikogule Erakooli seaduse muutmise seaduse eelnõu (142 SE) osas.
- Noorte huvitegevuse toetamise kontseptsiooni (KuM) väljatöötamisest.
- Alushariduse ja lapsehoiu kontseptsiooni (HTM) väljatöötamine ja rakendamine.
- Kavandatavad muudatused HEV õpilaste õppekorralduses ja põhikooli võrgus, tugiteenuste kättesaadavus (osales Pille Vaiksaar, Haridus- ja Teadusministeerium, koolivõrgu osakond, peaekspert).
- Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu.
- Eesti seisukohtade kujunemisest Euroopa Komisjoni esitatud Euroopa rände tegevuskava osas.
- Rahvusvahelise kaitse saajate vastuvõtu korraldus EL rändetegevuskava raames (osales Triin Raag, Sotsiaalministeeriumi sotsiaalvaldkonna rahvusvahelise kaitse poliitika juht).
- Rahvusvahelise kaitse saajate vastuvõtmise korraldusest EL rändetegevuskava raames kevadel.
- Isikuandmete kaitse uue õigusliku raamistiku kontseptsioon.
- Veeteenuse hinnaregulatsioonist käesoleval ajal ning hindade kulupõhisusest/kulutõhususest erinevate meetodikate puhul.
- Informatsioon EVEL (Eesti Vee-ettevõtete Liit) käsitletud ettepanekutest veeteenuse hinna reguleerimise edasiste alternatiivide kohta.
- Informatsioon valitsusliidu programmist ja tegevuskavast.
- Avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2016-2018 informatsioon ja informatsioon avalikust arutelust.
- Valitsusliidu põhimõtete ja tegevuskava tutvustus ja arutelu ministeeriumi haldusala ja kohalike omavalitsuste tegevusvaldkondade kokkupuutes. (osales Kadri Simson, Majandus- ja taristuminister)
- Registripõhise rahva ja eluruumide loenduse (ehk REGREL) projekti ettevalmistus ja probleemid. Selgitusi andis Diana Beltadze, Statistikaameti REGREL projektijuht.
- URBACT (EL territoriaalse koostöö linnalise koostöövõrgustiku arengu programm) kontaktpunkt 2014-2020 Eestis.
- Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi raport "Kohaliku demokraatia olukorrast Eestis.
- EL Regioonide Komitee presidendi hr Markku Markkula ametlikust visiidist Eestisse.
- Informatsioon Euroopa Liidu eesistumise raames 31.08-01.09 2017 Tallinnas toimunud EL Regioonide Komitee juhatuse koosolekust.

- Ülevaade ELL poolt esitatud seisukohtadest haldusreformi seaduse eelnõu kooskõlastamise ja kohalike omavalitsuste volikogude poolt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumile esitatud taotluste osas.
- ELL tegevuse korraldamisega seonduvad küsimused.
- Üleriigilise kohalike omavalitsuse üksuste liidu küsimused.
- Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu ühiste kavatsuste kokkuleppe eelnõu omavalitsuste üleriigilise ühistegevuse tugevdamiseks.

4. EESTI LINNADE LIIDU JUHATUSE TEGEVUS

Liitu juhib ja esindab juhatus, milles on 7 volikogu liikmete poolt ja hulgast valitud liiget. Juhatuse pädevuses on liidu volikogus ja Linnade Päeval arutatavate küsimuste ettevalmistamine, õigusaktide eelnõude kooskõlastamise korraldamine, avalikkuse informeerimine liidu tegevusest ja teised põhikirjalised ülesanded. Juhatuse koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui 2 korda kvartalis. Eesti Linnade Liidu juhatus koosseis aastatel 2014-2017 on toodud lisas 2.

Aruandeperioodil toimusid juhatus koosolekud järgmiselt:

2014. aastal 10 koosolekut

2015.aastal 9 koosolekut

2016. aastal 11 koosolekut

2017. aastal 9 koosolekut

Koosolekutel arutati võib grupeerida järgmiselt:

- omavalitsuste tulubaasi;
- EL struktuurifondide kasutamise;
- ELL organisatsiooni;
- õigusloome;
- rahvusvahelise koostöö;
- ELL volikogu koosolekute ettevalmistamisega seonduvad küsimused.

Arutelul olnud küsimustest võiks esmajoones märkida järgmist:

Omavalitsuste tulubaasi ja teenuste osutamisega seonduv:

- ELL ettepanekud Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu eelarveläbirääkimisteks riigi eelarvestrateegia ning aasta riigieelarve eelnõu osas. (igal aastal).
- Keskkonnatasude tulevik – peamised muudatusettepanekud.
- Rahandusministeeriumi ettepanek kohalike teede teehoiu toetuse ümberkorralduseks.
- Ettepaneku esitamine Rahandusministeeriumile ja Riigikogule erimärgistatud kerge kütteõli või eriotstarbelist diislikütuse kütteks kasutamise keelu tühistamiseks.
- Seisukoha kujundamine Vabariigi Valitsuse määruse „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ning kord” (so edaspidi toetusfondi baasmäärus) eelnõu kohta.
- Seisukoha kujundamine üldhariduse rahastamise põhimõtete osas aruteluks Riigikogu kultuurikomisjonis 26.05.2015.
- Erakoolide rahastamisest ja rahastamise korraldusest.
- Informatsioon lasteaedade õpetajate palgaküsimuste arutelust Riigikogu kultuurikomisjonis 03.05.2016.

- Kohalike omavalitsuste haridustoetus riigieelarves ning Riigikontrolli audit Haridustoetuse kasutamine valdades ja linnades.
 - Õiguskantsleri kiri: Kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuste osutamise kohustuslikkus.
 - Seisukoha kujundamine teede omandisuhete alaste tulevikustsenaariumite aruteludeks.
 - Kohalike omavalitsuste eelarvete tulubaasi muutmise ettepanekute kavandamisest haldusreformis.
 - Valitsusliidu põhimõtete ja tegevuskava tutvustus ja arutelu ministeeriumi haldusala ja kohalike omavalitsuste tegevusvaldkondade kokkupuutes (osales Kadri Simson, Majandus- ja taristuminister).
 - Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia suurendamine (osales Andrus Jõgi, Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakond, nõunik).
 - Ettepanek alkoholiseaduse ja reklaamiseaduse muutmise seaduse eelnõu (381 SE) muutmiseks.
 - Ettepanek riigihangete seaduse eelnõu (204 SE) muutmiseks.
 - Riiklikult tähtsa küsimuse arutelu ettevalmistamine Riigikogus hariduse rahastamise küsimuses (07.04.2016) ning seisukoha kujundamine läbirääkimisteks omavalitsuste poolse esindaja esitamise ettepaneku osas.
 - Ülevaade Riigikogus oluliselt tähtsa küsimusena arutatud alus-, huvi-, üld- ja kutsehariduse rahastamise võtmekohtadest.
 - Igakuised ülevaated kohalike omavalitsuste maksutulude (üksikisiku tulumaks, maamaks ja kohalikud maksud) laekumisest kohalikele eelarvetele ning riigieelarve maksutulude laekumine.
 - Kavandatavad muudatused HEV õpilaste õppekorralduses ja põhikooli võrgus, tugiteenuste kättesaadavus. Pille Vaiksaar, Haridus- ja Teadusministeerium, koolivõrgu osakond, peaekspert
 - Jätkusuutliku vee-ettevõtluse strateegia väljatöötamise uuringust (osales Hans Liibek, Eesti Vee-ettevõtete Liit, juhatuse esimees).
 - ELL ettepanekute kavandamine uuele koalitsioonile valitsusliidu programmi koostamiseks.
- Õigusloomega seonduv:
 - Ülevaated e-õiguse kaudu kooskõlastusele esitatud eelnõudest ja ELL seisukohtade kujunemise protsessist.
 - Seisukoha kujundamine omavalitsuskorralduse reformi seaduse eelnõu osas.
 - Kohtumine Riigikogu keskkonnakomisjoni esimehe Rainer Vakraga jäätmeseaduse muutmise seaduse küsimustes.
 - Riigikohtu Põhiseaduslikkuse Järelevalve Kolleegiumi 06.01.2015 otsus 3-4-1-34-14 Jäätmeseaduse muutmise seaduse põhiseaduslikkuse kontroll.
 - Seisukoha kujundamine ettepaneku kavandamiseks lõbustusasutuste lahtiolekuaegade reguleerimiseks.
 - Seisukoha võtmine Rahvastikuregistri seaduse, perekonnaseisutoimingute seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu osas.
 - Tartu LV märgukiri Keskkonnaministeeriumile seoses jäätmete impordiga.
 - ELL seisukoha kujundamine haldusreformi seaduse eelnõu osas.
 - Arvamuste kujundamine Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumile kohalike omavalitsuste volikogude poolt esitatud taotluste kohta haldusreformi seaduse osas.

- Seisukoha kujundamine õiguskantsleri kirjas „Riigi ja kohaliku omavalitsuse töötajate palkade avalikkus“ tõstatatud küsimuste osas.
 - Tallinna ettepanek seoses liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaartide väärkasutusega.
 - Raske ja sügava puudega laste lapsehoiuteenus Sotsiaalhoolekande seaduse muutmisel.
 - Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõust (raske ja sügava puudega lapse lapsehoiuteenus KOV teenuseks).
 - Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõust (alaealiste komisjonide tegevuse lõpetamine).
 - Noorsootöö seaduse ja Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise seaduse eelnõust (huvitegevuse toetusest).
 - Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu
- EL struktuurifondidega seonduv:
 - Seisukoha kavandamine meetme „Linnapiirkondade jätkusuutlik areng“ eelnõu osas.
 - Seisukoha kavandamine meetme „Ida-Virumaa jätkusuutlik areng“ eelnõu osas.
 - Seisukoha kavandamine toetuse andmise tingimuste eelnõu osas meetmes „Veemajandustaristu arendamine“ avatud taotlemise korral.
- Rahvusvahelise koostööga seonduv:
 - URBACT (EL territoriaalse koostöö linnalise koostöövõrgustiku arengu programm) kontaktpunkt 2014-2020 Eestis.
 - EL Regioonide Komitee koosolekute korraldamisest Eesti EL Nõukogu eesistumise raames – ENVE komisjon 3.-4. juuli, komitee juhatus 31. august – 01. september 2017.
 - Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi raport "Kohaliku demokraatia olukorrast Eestis".
 - EL Regioonide Komitee presidendi hr Markku Markkula ametlikust visiidist Eestisse 10.02.2017.
 - Eesti eesistumine Euroopa Liidu Nõukogus, EL Regioonide Komitee üritused Tallinnas ja vastuvõtt Brüsselis, võimalikud (rahalised) kohustused ELL-le
 - Informatsioon Euroopa Liidu eesistumise raames 31.08-01.09 2017 Tallinnas toimunud EL Regioonide Komitee juhatuse koosolekust.
- ELL organisatsiooniga seonduv:
 - ELL aastaeelarvete eelnõude ettevalmistamine.
 - ELL igaaastaste tegevusaruannete eelnõude ettevalmistamine.
 - Euroopa Liidu Regioonide Komitee (CdR) Eesti delegatsiooni liikmete kandidaatide esitamine.
 - Eesti CLRAE (Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress) delegatsiooni asendusliikme kandidaatide esitamine ELL volikogule
 - Seisukohtade kujundamine ja ettepanekute esitamine ELL esindajate ja nende asendusliikmete määramiseks Omavalitsusliitude Koostöökogu koosseisu ja töörühmadesse.

- Eesti Linnade Liidu organisatsioonilise korralduse uurimistöö arutelu.
- ELL põhikirja muudatuste eelnõude variandid, sh ELL organisatsioonilise korralduse uurimistöö pinnal.
- Riigieelarvelise toetuse lepingu sõlmimine Rahandusministeeriumi, ELL ja EMOL poolt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kompetentsi tugevdamiseks omavalitsusliitudes.
- Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu ühise tegutsemise kokkuleppe kavandamine omavalitsuste üleriigilise ühistegevuse tugevdamiseks.

5. VALITSUSKOMISJONI JA OMAVALITSUSLIITUDE KOOSTÖÖKOGU DELEGATSIIONI EELARVELÄBIRÄÄKIMISED

Riigieelarve seaduse § 46 sätestab Riigieelarve seose kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvetega (vt. <https://www.riigiteataja.ee/akt/107072017037>) . Selle kohaselt kohaliku omavalitsuse üksuste ning üleriigiliste kohaliku omavalitsuse üksuste liitude esindajad ja Vabariigi Valitsuse esindajad peavad läbirääkimisi eesmärgiga kokku leppida järgmistes küsimustes:

- 1) edasiantavate maksude osa suurus ja laekumise põhimõtted;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toetuste jaotamise alused, kasutamise tingimused, suuruse kujunemise põhimõtted ning suurused eelarvestrateegia perioodiks ja eelarveaastaks;
- 3) kohaliku omavalitsuse üksusele seadusega pandud riiklike ülesannete kulude katmise põhimõtted;
- 4) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud informatsiooni eelarvestrateegias ja riigieelarve eelnõus kajastamise meetodika;
- 5) finantsdistsipliini tagamise meetmed ja kohaliku omavalitsuse üksuste konsolideeritud eelarve puudujäägi või ülejäägi suurus eelarvestrateegia perioodiks;
- 6) käesoleva seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud olukorra ilmnemisel meetmed kohaliku omavalitsuse üksustele, mis parandavad valitsussektori struktuurset eelarvepositsiooni.

Peale eelpool toodute on läbirääkimiste päevakorras samuti muud omavalitsusliitude poolt tõstatatud küsimused.

Läbirääkimistel sõlmitud kokkulepete ja poolte lahkarvamuste protokoll lisatakse eelarvestrateegiale või riigieelarve eelnõu seletuskirjale. Saavutatud kokkulepped kajastuvad eelarvestrateegias, riigieelarve eelnõus, seaduseelnõus või mõnes muus õigusaktis. Küsimused, milles kokkulepet ei saavutata, otsustab Vabariigi Valitsus eelarvestrateegia ja riigieelarve eelnõu koostamisel.

Vabariigi Valitsuse ja üleriigiliste omavalitsusliitude vaheliste läbirääkimiste töökord on kinnitatud 28. märtsil 2014. aastal. Läbirääkimiste töökord ning muud läbirääkimistega seonduvad materjalid on kättesaadavad <http://portaal.ell.ee/17590>

2014. aasta ning järgnevate aastate riigieelarvete koostamise protsessis on üleriigiliste omavalitsusliitude põhitähelepanu olnud tulubaasi taastamisel. Järjekindlalt on esitatud Vabariigi Valitsusele ettepanekud kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamiseks majanduslanguse eelse perioodi tasemele :

- arvestades vahepealseid muudatusi kodualuse maa maksustamisel näha üksikisiku brutotulust tulumaksuna kohalikku eelarvesse laekuva osa määraks 12,13% ;
- taastada tasandusfondist kohalike eelarvete ühtlustamiseks eraldatavate vahendite maht kohalikele omavalitsustele eraldatava osa erakorralise vähendamise eelsele

tasemele;

- muuta kohalike teede rahastamise arvestuse selliseks, et see vastab tegelikele vajadustele ja ühtlustub riigiteede rahastamisega. Viimastel aastatel on taotletud taastada toetus kohalike teede hoiuks vähemalt erakorralise vähendamise eelsele tasemele- 40 456 074 €.

Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia tagamiseks on eelarveläbirääkimiste käigus tehtud Rahandusministeeriumile ettepanekud:

- vaadata üle ja korrastada kohalike maksude süsteem et suurendada omavalitsuste õigust, võimet ja vastutust oma maksutulude kujundamisel, täiendada kohalike maksude loetelu turismimaksuga ja kaaluda müügitulu taastamist juriidiliselt korrektses maksuvaidlusi välistavas sõnastuses, et laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks;
- muuta tulumaksuseaduse § 5 (1) lisades juurde sõna „mitteresidendid“;
- suurendamiseks kohalike omavalitsuste initsiatiivi ettevõtluse arendamisel, analüüsida ettevõtlusega seotud maksudest osa eraldamist omavalitsuste tulubaasi täiendamiseks nagu:
 - osa kohaliku omavalitsuse territooriumil tekkinud käibemaksuga maksustatavast käibest (näiteks 1 %);
 - osa ettevõtete tulumaksust.
- kavandada seadusemuudatused, mille kohaselt kantakse kohaliku omavalitsuse eelarvesse tulumaks pensionide osas;
- näha riigieelarves ette vahendid maamaksu vähenemise kompenseerimiseks kohalikele omavalitsustele, mis tuleneb riigi poolt kaitsealadele, loodusreservaatidele ja sihtkaitsevöönditele ning püsielupaikade sihtkaitse vöönditele kehtestatud maksusoodustustest;
- valmistada ette ja viia läbi maa hindamine.

2014 -2016 aastatel toimunud eelarve läbirääkimistel tulubaasi taastamise osas sisuliste tähenduslike tulemiteni ei jõutud. 2014 -2016 aastate läbirääkimiste lõpp-protokollid on kättesaadavad <http://portaal.ell.ee/2417>.

23. novembril 2016. aastal ametisse astunud Eesti Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsusliidu aluspõhimõtted 2016-2019 näevad muuhulgas ette:

- Tõstame kohalike omavalitsuste tulubaasi, tasandades kriisiaegset üksikisiku tulumaksu protsendi langust.
- Suurendame kohaliku omavalitsuse finantsautonoomiat. Anname omavalitsustele üle osa riiklikke ülesandeid koos vastava rahastusega.

2017. aastal toimunud Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimistel 2018 a. riigieelarve ning “Riigi eelarvestrateegia 2018-2021” osas lepidi kokku tulubaasi taastamise osas järgmiselt:

Omavalitsusliitude Koostöökogu ettepanekud	Ettepaneku kajastamine 2018.a. riigieelarve eelnõus
1. Taastada 2009 aastani kehtinud omavalitsuste ülesanded spordi ja noorsootöö valdkonnas, selleks taastada kohalikele omavalitsustele ülekantava tulumaksumäär	Tulumaksu seaduse muudatuses on KOVide tulumaksu osa kasv kavandatud järgmiselt (koos ujumise algõppe rahastusega): - 2018. a 21 mln ja tulumaksu osa 11,84% - 2019. a 26 mln ja tulumaksu osa 11.88%

majanduslanguse eelse perioodi tasemele arvestades ka maamaksuvabastuste kompenseerimise eesmärgil tulumaksu eraldamise määra tõstmist 0,2 protsendipunkti võrra.	- 2020. a 30 mln ja tulumaksu osa 11,91% - 2021. a 32 mln ja tulumaksu osa 11,91% Läbirääkimiste lõppprotokolli esitati Omavalitsusliitude Koostöökogu järgmine eriarvamus: Kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamiseks arvestada tulumaksu laekumise protsendi suurendamisega 2020 - 11,92%-ni, 2021 - 11,96%-ni, 2022 - 12,14%-ni. Sotsiaalmaksuseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse (499 SE) menetlemisel Riigikogus suurendati KOV tulumaksu osa alates 2018.a. 1,8 mln ehk 0,02 protsendipunkti ja 1,3 mln võrra tasandusfondi (2018. aasta riigieelarve seadusega) kohalike omavalitsuste üldhariduskoolide tugiteenuste toetuseks.
2. Taastada tasandusfond 2009 aasta alguse tasemel proportsionaal-selt ja ajaliselt sarnaselt tulumaksu taastamisega. Tasandusfond (TaF) 2017 - 76 409 187 (2017.a. riigieelarves) 2018 - 91 409 000 eurot 2019 - 102 499 000 eurot	Kokkulepe: Kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamine tasandusfondi osas toimub aastatel - 2018. a + 10 mln võrreldes 2017. a - 2019. a + 20 mln võrreldes 2017. a - 2020. a + 25 mln võrreldes 2017. a - 2021. a + 25 mln võrreldes 2017. a

Kokku arutati 2018. aasta riigieelarve läbirääkimistel 122 Omavalitsusliitude Koostöökogu poolt esitatud ettepanekut ning 8 valitsusdelegatsiooni poolt esitatud ettepanekut.

Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni 2018.a. riigieelarve läbirääkimiste lõpp-protokoll on kättesaadav

http://f.ell.ee/failid/protokollid/labiraakimised/2018_riigieelarve/Valitsuskomisjoni_ja_KTK_labiraakimiste_lopp-protokoll_2018_RE.pdf

6. KOKKUVÕTE

Eesti Linnade Liit üleriigilise liiduna on tegutsenud aktiivselt tänu oma liikmete osalusele ja toetusele ning juhatuse liikmete pühendunud tegevusele liikmete ühishuvide esindamisel riigieelarve läbirääkimiste töörühmades.

Eesti Linnade Liidu liikmed on aktiivselt kaasatud Omavalitsusliitude Koostöökogu läbirääkimiste töörühmades ning paljudes ministeeriumite ja ametite komisjonides, mis võimaldab õigeaegselt esindada liikmete ühishuve, vajadusel teha ettepanekuid, et muuta keskvalitsuse plaane, kaitstes omavalitsuste seisukohti.

Eesti Linnade Liidul on usaldusväärse partneri maine koostöös ministeeriumidega, riigikontrolli, õiguskantsleri ja riigikogu erinevate komisjonidega. See on väärtus, mida tuleb ühiselt hoida ja suurendada.